

Zaak C-197/24 [Šiřarský]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

12 maart 2024

Verwijzende rechter:

Mestský súd Bratislava IV (Slowakije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 februari 2024

Verzoekende partij:

AK

Verwerende partij:

RU

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

[omissis]

[omissis] [zaaknummer]

BESLISSING

De Mestský súd Bratislava IV (rechter in eerste aanleg Bratislava, Slowakije) heeft in het geding tussen **verzoekster AK** en **verweerder RU**, [omissis] [gegevens van de advocaat] **inzake een betaling van 3 250 EUR, vermeerderd met nevenvorderingen**

beslist:

De behandeling wordt **geschorst** en het Hof wordt **verzocht** om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

- 1) Moet artikel 1, lid 2, gelezen in samenhang met artikel 2, punten 1 en 3, en artikel 6, lid 1, van richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties, in de thans geldende versie, aldus worden uitgelegd dat (i) het begrip „onderneming” ook betrekking heeft op een natuurlijke persoon die in een geval als dat van het hoofdgeding gebruikmaakt van de juridische diensten van een advocaat ten behoeve van de oprichting van een handelsvennootschap waarin hij lid van het bestuur en een van de twee oprichters en vennoten zal zijn, en (ii) het begrip „handelstransactie” betrekking heeft op een handeling die er in een geval als dat van het hoofdgeding aanleiding toe geeft dat een advocaat diensten ten behoeve van de oprichting van een dergelijke vennootschap verleent aan een dergelijke persoon?
- 2) Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord: moet het begrip „consument” zoals bedoeld in artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, in de thans geldende versie, gelezen in samenhang met artikel 8 van deze richtlijn, aldus worden uitgelegd dat het in een geval als dat van het hoofdgeding ook betrekking heeft op een natuurlijke persoon tegen wie een schuldvordering is ingesteld uit hoofde van een overeenkomst voor het verrichten van juridische diensten, wanneer deze overeenkomst betrekking had op de verrichting van diensten ten behoeve van de oprichting van een handelsvennootschap en verweerder lid van het bestuur en een van de twee oprichters en vennoten in deze vennootschap zou zijn?

Motivering

- 1 De verwijzende rechter heeft kennis genomen van [zaak] [zaaknummer], waarin moet worden beslist op het tussen verzoekster en verweerder aanhangige geding inzake de betaling van een bedrag van 3 250 EUR, vermeerderd met nevenvorderingen. De nevenvorderingen bestaan uit (i) vertragingsrente ten belope van 10,5 procent per jaar over voornoemd bedrag, te rekenen vanaf 18 januari 2023 tot de datum van betaling, en (ii) een vaste vergoeding voor de gemaakte invorderingskosten.
- 2 Na de zaak te hebben onderzocht is de verwijzende rechter ervan overtuigd geraakt dat het Hof moet worden verzocht om een prejudiciële beslissing over de vragen als geformuleerd in het dictum van deze beslissing. De verwijzende rechter stelt deze vragen nadat tussen de partijen een procedure op tegenspraak is gevoerd. [omissis] [procedurele informatie]

I. Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 3 Het geschil betreft de betaling van een vergoeding voor juridische diensten. Verzoekster is een handelsvennootschap die juridische diensten verricht. Verweerder is een natuurlijk persoon. De ingestelde schuldvordering ten bedrage van 3 250 EUR, vermeerderd met nevenvorderingen, is aan verzoekster overgedragen. De oorspronkelijke schuldeiser is thans lid van verzoekster bestuur en is advocaat. Zij heeft de schuldvordering overgedragen als gevolg van een wijziging in de rechtspraktijk. Zij heeft het beroep van advocaat oorspronkelijk uitgeoefend als zelfstandige maar doet dit thans als vennoot in een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Om deze reden hanteert de verwijzende rechter de term „verzoekster” zonder daarbij een onderscheid te maken tussen de oorspronkelijke en de huidige verzoekster.
- 4 In haar verzoekschrift betoogt verzoekster dat verweerder reeds in maart/april 2022 contact met haar heeft opgenomen en interesse in de verrichting van juridische diensten heeft getoond. Verweerder wilde een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid naar Slowaaks recht oprichten en zou daarin een van de twee oprichters en vennoten zijn. Hij zou ook lid van het bestuur van de vennootschap zijn. Gelet op het voorgaande is een mondelinge overeenkomst van lastgeving gesloten en heeft verzoekster zich ertoe verbonden om in ruil voor een forfaitaire vergoeding juridische diensten aan verweerder te verlenen. Verzoekster heeft een conceptovereenkomst tot oprichting van de vennootschap alsmede overige stukken opgesteld. Zij heeft deze stukken aan verweerder doen toekomen. In het kader van haar advies heeft verzoekster tevens een aantal kwesties met betrekking tot de oprichting van de vennootschap en de persoonlijke participatie van de toekomstige oprichters in de vennootschap geanalyseerd. Naast verweerder zou ook een buitenlandse persoon een van de oprichters zijn. Verzoekster heeft verweerder een factuur voor verrichte diensten ten bedrage van 3 250 EUR doen toekomen, maar verweerder heeft verzuimd om deze uiterlijk op de vervaldatum, namelijk op 17 januari 2023, te voldoen. Volgens verzoekster betreft het een

handelsgeschil en is verweerder geen consument. Haar vorderingen zijn handelsvorderingen.

- 5 Verweerder betoogt daarentegen dat hij met verzoekster geen overeenkomst voor het verrichten van juridische diensten heeft gesloten. Over de vergoeding voor de diensten bestond evenmin overeenstemming. Verzoekster heeft aan verweerder geen dienst inzake de oprichting van een handelsvennootschap verleend, en verweerder heeft als ontvanger geen dienst van verzoekster ontvangen. Verweerder voert aan dat verzoekster hem de vastgestelde oprichtingsakte en de bijbehorende stukken heeft toegezonden zonder dat hij daartoe de opdracht heeft gegeven. Hij voert aan dat hij aanspraak kan maken op de hoedanigheid van consument en dat de verhouding tussen partijen niet wordt beheerst door het handelsrecht.

II. Toepasselijke bepalingen van nationaal recht en van Unierecht

- 6 In dit gedeelte citeert de verwijzende rechter de relevante bepalingen van nationaal recht die in de onderhavige zaak van toepassing zijn. Tegelijkertijd verwijst hij naar de relevante bepalingen van het Unierecht.

(a) Nationaal recht

- 7 In § 2, lid 2, onder a), van de zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (wet nr. 513/1991 tot vaststelling van het wetboek van koophandel; hierna: „oz”) is bepaald:

„Een ondernemer zoals bedoeld in deze wet is: a) een persoon die is ingeschreven in het handelsregister [...].”

- 8 In § 57, lid 1, van de oz, zoals gewijzigd bij de zákon č. 530/2003 Z. z. (wet nr. 530/2003), is bepaald:

„Tenzij in andere bepalingen van deze wet anders is bepaald, wordt een vennootschap opgericht krachtens een bij overeenkomst vastgestelde oprichtingsakte die is ondertekend door alle oprichters van de vennootschap. De echtheid van hun handtekeningen moet officieel worden gecertificeerd.”

- 9 In § 62, lid 1, oz is bepaald:

„Een vennootschap komt tot stand op de datum van inschrijving in het handelsregister [...].”

- 10 In § 369c oz, zoals gewijzigd bij de zákon č. 9/2013 Z. z. (wet nr. 9/2013), is bepaald:

„(1) In het geval van vertraging van de zijde van de schuldenaar heeft de schuldeiser, naast de vorderingen die voortvloeien uit § 369, § 369a en § 369b,

tevens recht op een forfaitaire vergoeding voor de gemaakte invorderingskosten, zonder dat daarvoor een afzonderlijke aanmaning hoeft te worden verzonden. Het bedrag van de forfaitaire vergoeding voor de invorderingskosten wordt vastgesteld bij besluit van de vláda Slovenskej republiky (regering van de Slowaakse Republiek).

(2) De bepaling van lid 1 is niet van toepassing wanneer de vordering voortvloeit uit een consumentenovereenkomst en de schuldenaar een consument is.”

- 11 In § 52 van de zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (wet nr. 40/1964 tot vaststelling van het burgerlijk wetboek), zoals gewijzigd bij de zákon č. 568/2007 Z. z. (wet nr. 568/2007) (hierna: „Slowaaks burgerlijk wetboek”), is bepaald:

„(1) Het begrip ‚consumentenovereenkomst’ heeft betrekking op iedere overeenkomst tussen een verkoper en een consument, ongeacht de rechtsvorm ervan.

(2) De bepalingen inzake consumentenovereenkomsten, evenals alle andere voorschriften die van toepassing zijn op rechtsbetrekkingen waarbij een consument betrokken is, zijn steeds van toepassing wanneer dit in het voordeel is van een contractpartij die een consument is. Andere contractuele regelingen of afspraken waarvan de bewoordingen ertoe strekken of waarvan het doel erin bestaat om deze bepaling te omzeilen, zijn nietig. De bepalingen van het burgerlijk wetboek zijn steeds bij voorrang van toepassing op alle rechtsbetrekkingen waarbij een consument betrokken is, ook wanneer anders de bepalingen van het handelsrecht van toepassing zouden zijn.

(3) Een ondernemer is een persoon die bij het sluiten of uitvoeren van een consumentenovereenkomst optreedt in het kader van een door deze persoon uitgeoefende handelsactiviteit of een andere economische activiteit.

(4) Een consument is een natuurlijke persoon die bij het sluiten of uitvoeren van een consumentenovereenkomst niet optreedt in het kader van een handelsactiviteit of een andere economische activiteit.”

- 12 In § 18, lid 4, van de zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) [wet nr. 586/2003 inzake de advocatuur en tot wijziging van en aanvulling op wet nr. 455/1991 inzake de uitoefening van economische activiteiten (wet op de economische activiteiten)], zoals gewijzigd bij latere bepalingen in de bewoordingen die daaraan zijn gegeven in de zákon č. 304/2009 Z. z. (wet nr. 304/2009) (hierna: „wet op de advocatuur”), is bepaald:

„Bij het verrichten van juridische diensten is een advocaat gehouden om een cliënt die een consument van dergelijke diensten is te informeren over het bedrag van de vergoeding voor de betreffende dienst voordat de betreffende juridische dienst wordt aangevat. Anders heeft de advocaat geen recht op vergoeding [...].”

(b) Unierecht

- 13 Artikel 1, lid 2, van richtlijn 2011/7/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties, zoals gewijzigd (hierna: „richtlijn 2011/7”), luidt:

„Deze richtlijn is van toepassing op alle betalingen tot vergoeding van handelstransacties.”

- 14 Artikel 2, punten 1 en 3, van richtlijn 2011/7 luidt:

„Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. ‚handelstransacties’: transacties tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties die leiden tot het leveren van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding;

[...]

3. ‚onderneming’: elke organisatie, met uitsluiting van overheidsinstanties, die handelt in het kader van haar zelfstandige economische of beroepsmatige activiteit, ook wanneer deze activiteit door slechts één persoon wordt uitgeoefend;

- 15 Artikel 6, lid 1, van richtlijn 2011/7 luidt:

„De lidstaten zorgen ervoor dat de schuldeiser wanneer bij handelstransacties interest voor betalingsachterstand overeenkomstig de artikelen 3 of 4 verschuldigd wordt, minstens een vast bedrag van 40 EUR mag invorderen.”

- 16 Artikel 1, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, zoals gewijzigd (hierna: „richtlijn 93/13”), luidt:

„Deze richtlijn strekt tot de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten betreffende oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument.”

- 17 Artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13 luidt:

„In deze richtlijn wordt verstaan onder:

[...]

‚consument’: iedere natuurlijke persoon die bij onder deze richtlijn vallende overeenkomsten handelt voor doeleinden die buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit vallen [...].”

- 18 Artikel 8 van richtlijn 93/13 luidt:

„Ter verhoging van het [niveau van bescherming] van de consument kunnen de lidstaten op het onder deze richtlijn vallende gebied strengere bepalingen aannemen of handhaven, voor zover deze verenigbaar zijn met het Verdrag.”

19 De twaalfde overweging van richtlijn 93/13 luidt:

„Overwegende evenwel dat bij de huidige stand van de nationale wetgevingen slechts een gedeeltelijke harmonisatie in aanmerking komt; dat met name alleen de bedingen in overeenkomsten waarover niet afzonderlijk is onderhandeld onder deze richtlijn vallen; dat het van belang is de lidstaten de mogelijkheid te geven met inachtneming van het Verdrag in een hoger beschermingsniveau voor de consument te voorzien door middel van nationale voorschriften die strenger zijn dan die van deze richtlijn [...]”

III. Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

20 De verwijzende rechter legt de gestelde prejudiciële vragen voor aan het Hof om de hiernavolgende redenen.

(a) Eerste prejudiciële vraag

21 Verzoekster vordert betaling van een forfaitaire vergoeding voor gemaakte invorderingskosten ten bedrage van 40 EUR in overeenstemming met § 369c, lid 1, oz. Deze bepaling is vastgesteld tot omzetting van artikel 6, lid 1, van richtlijn 2011/7.

22 Naar het oordeel van het Hof moeten alle met overheidsgezag beklede instanties van een lidstaat bij de toepassing van het nationale recht dit zoveel mogelijk uitleggen in het licht van de bewoordingen en het doel van de communautaire richtlijnen teneinde het ermee beoogde resultaat te bereiken (zie in dezelfde zin arrest van 5 juli 2007, Kofoed, C-321/05, EU:C:2007:408, punt 45). De verwijzende rechter is op de hoogte van deze verplichting.

23 Derhalve moet deze rechter de nationale bepaling van § 369c, lid 1, oz aldus uitleggen dat het door artikel 6, lid 1, van de richtlijn nagestreefde doel kan worden verwezenlijkt.

24 Met betrekking tot het begrip „handelstransactie” heeft het Hof verduidelijkt dat een handeling aan twee voorwaarden moet voldoen om te kunnen worden aangemerkt als een handelstransactie in de zin van voornoemde bepaling. Ten eerste moet de handeling worden verricht tussen ondernemingen of tussen ondernemingen en overheidsinstanties. Ten tweede moet de handeling aanleiding geven tot het leveren van goederen of het verrichten van diensten tegen vergoeding (arrest van 20 oktober 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, punt 22 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

- 25 Overeenkomstig overweging 19 van richtlijn 2011/7 heeft artikel 6, lid 1, van deze richtlijn tot doel om betalingsachterstand te ontmoedigen en om ervoor te zorgen dat schuldeisers voor aan betalingsachterstand toe te schrijven invorderingskosten een redelijke schadeloosstelling ontvangen. Overeenkomstig artikel 1, lid 2, is de richtlijn evenwel uitsluitend van toepassing op betalingen tot vergoeding van handelstransacties. Overeenkomstig artikel 2, punt 1, van richtlijn 2011/7 zijn handelstransacties transacties tussen ondernemingen. De definitie van een „onderneming” van artikel 2, punt 3, van deze richtlijn veronderstelt dat een andere organisatie dan een overheidsinstantie (in de onderhavige zaak is geen sprake van een overheidsinstantie) handelt in het kader van haar zelfstandige economische of beroepsmatige activiteit.
- 26 Verzoekster is van mening dat zij een schuldeiser is in de zin van § 369c, lid 1, oz en dat zij recht heeft op een vaste vergoeding voor de door haar gemaakte invorderingskosten. Het is de verwijzende rechter evenwel niet duidelijk of deze bepaling van nationaal recht, gelet op het doel van artikel 6, lid 1, gelezen in samenhang met artikel 1, lid 1, en artikel 2, punten 1 en 3, van richtlijn 2011/7, aldus kan worden uitgelegd dat het begrip „onderneming” ook betrekking heeft op een natuurlijke persoon die gebruikmaakt van de juridische diensten van een advocaat teneinde een handelsvennootschap op te richten, wanneer hij zelf niet meer zal zijn dan een van de twee oprichters en vennoten en een lid van het bestuur van deze vennootschap. Met andere woorden, de rechter wenst te vernemen of een dergelijke natuurlijke persoon, wanneer hij gebruikmaakt van juridische diensten om een handelsvennootschap op te richten, optreedt als consument (daarop heeft de tweede vraag betrekking) dan wel of hij kan worden aangemerkt als een „onderneming” in de zin van artikel 2, punt 3, van richtlijn 2011/7.
- 27 Overeenkomstig de nationale regeling van § 57, lid 1, oz wordt een door twee personen opgerichte vennootschap met beperkte aansprakelijkheid zoals die welke aan de orde is in de onderhavige zaak opgericht door middel van een door beide personen ondertekende oprichtingsakte. Het vaststellen van een dergelijke akte is weliswaar de eerste stap in de oprichting van de vennootschap, maar daardoor ontstaat deze nog niet als rechtspersoon. De tweede stap is het [daadwerkelijke] ontstaan van de vennootschap en de verkrijging van de hoedanigheid van rechtspersoon in overeenstemming met § 62, lid 1, oz. Daarvan is pas sprake op het tijdstip van inschrijving in het handelsregister. Overeenkomstig § 2, lid 2, onder a), oz wordt een dergelijke entiteit op het tijdstip van inschrijving tegelijkertijd een ondernemer voor de doeleinden van deze wet, alsook voor de doeleinden van de beoordeling van de geldigheid van vorderingen in overeenstemming met § 369c, lid 1, oz.
- 28 In dit verband is het logisch dat deze twee stappen worden voorafgegaan door de feitelijke opstelling van een oprichtingsakte en van andere daarmee verband houdende stukken (bijvoorbeeld van de specimenhandtekening van het toekomstige lid van het bestuur van de vennootschap of van de verschillende verklaringen van de oprichters zoals vereist door de nationale regelgeving).

Hoewel de oprichters en toekomstige vennoten op het tijdstip waarop dit geschiedt formeel gezien [nog] geen ondernemers naar nationaal recht zijn, is bij de verwijzende rechter twijfel gerezen over de vraag of zij niet reeds in dit stadium van de oprichting van de betreffende vennootschap onder het begrip „onderneming” in de zin van artikel 2, punt 3, van richtlijn 2011/7 vallen en of de opstelling van dergelijke vennootschapsrechtelijke stukken in het kader van de juridische diensten die door de betrokken advocaat aan de oprichter van een dergelijke vennootschap worden verleend moet worden aangemerkt als „handelstransactie” in de zin van artikel 2, punt 1, van deze richtlijn, zoals uitgelegd door het Hof (voornoemd arrest van 20 oktober 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, punt 22).

- 29 De verwijzende rechter baseert zijn redenering op twee conclusies van het Hof.
- 30 Wat betreft de bewoordingen van artikel 2, punt 1, van richtlijn 2011/7 blijkt uit het gebruik van de uitdrukking „transacties” ten eerste dat het begrip „handelstransacties” ruim moet worden opgevat en dat het derhalve niet noodzakelijkerwijs samenvalt met het begrip „overeenkomst”. Een restrictieve uitlegging van het begrip „handelstransactie” zou bijgevolg ongepast zijn [[zie] in die zin arrest van 1 december 2022, X (Levering van medisch materiaal), C-419/21, EU:C:2022:948, punten 22 en 25].
- 31 Ten tweede heeft het Hof er onder verwijzing naar de relatie tussen een vennootschap en een lid van het bestuur daarvan op gewezen dat een dergelijke relatie niet kan worden geacht los te staan van en onafhankelijk te zijn van een beroepsmatige activiteit of een economische doelstelling indien het gaat om een natuurlijke persoon die met deze vennootschap nauwe beroepsmatige banden heeft, zoals een bestuurder of een meerderheidsaandeelhouder. De enkele omstandigheid dat een avalgever een natuurlijke persoon is, volstaat niet als bewijs voor zijn hoedanigheid van consument (zie ook het arrest van 14 maart 2013, Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, punten 37 en 38).
- 32 Naar het oordeel van de verwijzende rechter pleiten deze twee conclusies van het Hof ervoor om de eerste vraag bevestigend te beantwoorden. Het verschil dat bij de verwijzende rechter twijfel doet rijzen is evenwel dat de aangehaalde zaak Česká spořitelna betrekking had op een geschil tussen een natuurlijke persoon en een bestaande vennootschap. Deze vennootschap bestond rechtens als rechtspersoon en was meer dan een nog onbestaande entiteit (zoals het geval is in de onderhavige zaak), die overigens niet hoefde te worden opgericht of te ontstaan.
- 33 De verwijzende rechter is bekend met het arrest van 3 juli 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337. Daarin heeft het Hof geoordeeld dat de bepalingen ter bescherming van de consument, die als de economisch zwakkere partij wordt beschouwd, van toepassing zijn op overeenkomsten die worden gesloten om te voorzien in de consumptiebehoeften van een persoon als particulier. De met deze bepalingen beoogde bijzondere bescherming vindt geen rechtvaardiging in geval

van overeenkomsten die een - zij het ook voor de toekomst bedoelde - beroepsactiviteit tot doel hebben, aangezien het toekomstige karakter van een activiteit niet afdoet aan de bedrijfs- of beroepsmatige aard ervan (zie arrest van 3 juli 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, punt 17).

- 34 Voornoemd arrest had evenwel betrekking op een andere zaak, wat bij de verwijzende rechter twijfel doet rijzen over de vraag of de daaruit voortvloeiende conclusies in aanmerking kunnen worden genomen. De heer Benincasa had de [litigieuze] overeenkomst namelijk gesloten ten behoeve van de oprichting en de exploitatie van een winkel. Het betrof weliswaar een toekomstige beroepsactiviteit, maar deze zou door hemzelf worden verricht (zie arrest van 3 juli 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, punt 10) en niet, zoals in het onderhavige geval, door een andere entiteit die ten tijde van de verrichting van de diensten daarenboven nog niet bestond en nog niet was opgericht.
- 35 De beantwoording van de eerste prejudiciële vraag zou de verwijzende rechter helpen om deze twijfel over de uitlegging van artikel 1, lid 2, gelezen in samenhang met artikel 2, punten 1 en 3, en artikel 6, lid 1, van richtlijn 2011/7 weg te nemen. Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord, is het voor de verwijzende rechter duidelijk dat het nationale recht aldus moet worden uitgelegd dat verweerder een ondernemer is in de zin van § 2, lid 2, onder a), oz en dat verzoekster, mits is voldaan aan de overige wettelijke voorwaarden, aanspraak kan maken op een forfaitaire vergoeding voor de gemaakte invorderingskosten in overeenstemming met de nationaalrechtelijke bepaling van § 369c, lid 1, oz.

(b) Tweede prejudiciële vraag

- 36 De tweede vraag sluit aan bij de eerste vraag wanneer deze eerste vraag ontkennend wordt beantwoord. In dat geval wenst de verwijzende rechter namelijk te vernemen of verweerder moet worden aangemerkt als „consument” in de zin van richtlijn 93/13. Met andere woorden, de rechter wenst te vernemen of het begrip „consument” in de zin van richtlijn 93/13 ook betrekking heeft op een particulier tegen wie een vordering wordt ingesteld uit hoofde van een overeenkomst inzake de verrichting van juridische diensten, indien deze overeenkomst tot doel had om door middel van deze diensten een handelsvennootschap op te richten en indien verweerder een van de oprichters en vennoten in deze vennootschap zou zijn.
- 37 De tweede vraag betreft de uitlegging van richtlijn 93/13, ook al houdt deze zaak op het eerste gezicht geen verband met oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten. Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord, is het voor de zaak van belang om een oplossing te geven aan de vraag of verweerder een consument is. Naar nationaal recht [omissis] heeft een dergelijke beoordeling namelijk verdere rechtsgevolgen. Het betreft met name de kwestie van de betaling voor de door verzoekster verrichte juridische diensten.

- 38 Het begrip „consument” in de nationaalrechtelijke bepaling van § 52, lid 4, van het Slowaakse burgerlijk wetboek is het resultaat van de omzetting van het begrip zoals gedefinieerd in artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13, en juist om die reden is de uitlegging van dat begrip in de onderhavige procedure juridisch relevant. Indien verweerder niet moet worden aangemerkt als „onderneming” in de zin van richtlijn 2011/7, kan de verwijzende rechter toepassing geven aan de nationaalrechtelijke bepaling van § 52, lid 4, van het hierboven genoemde Slowaakse burgerlijk wetboek. Hij dient zijn uitlegging te geven in het licht van de doelstelling van richtlijn 93/13, die bij deze bepaling is omgezet (zie punt 22).
- 39 In het kader van het Slowaakse recht is de bepaling van § 18, lid 4, van de wet op de advocatuur vastgesteld. Krachtens deze bepaling is een advocaat gehouden om een cliënt die een consument van juridische diensten is bij de verrichting van dergelijke diensten in kennis te stellen van het bedrag van de vergoeding voor de betreffende dienst en om dat te doen voordat de betreffende juridische dienst wordt aangevat. Anders heeft hij geen recht op vergoeding. De verwijzende rechter vat deze bepaling aldus op dat in het kader van de Slowaakse wetgeving wordt gelast om het begrip „consument” ook toe te passen in het kader van de honoraria van advocaten voor het verrichten van juridische diensten, ook al valt dit een gebied niet binnen de werkingssfeer van richtlijn 93/13.
- 40 Overeenkomstig de twaalfde overweging van richtlijn 93/13 voorziet deze richtlijn slechts in een gedeeltelijke en minimale harmonisatie van de nationale voorschriften inzake oneerlijke bedingen in overeenkomsten, waarbij het aan de lidstaten wordt overgelaten om met inachtneming van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie voor de consument te voorzien in een hoger beschermingsniveau door middel van nationale voorschriften die strenger zijn dan die van deze richtlijn. Bovendien volgt uit artikel 8 van de genoemde richtlijn dat de lidstaten ter verhoging van het niveau van bescherming van de consument op het onder deze richtlijn vallende gebied strengere bepalingen kunnen aannemen of handhaven, voor zover deze verenigbaar zijn met het Verdrag (arrest van 13 december 2022, Nova Kreditna Banka Maribor, C-405/21, EU:C:2022:793, punt 30 en aldaar aangehaalde rechtspraak).
- 41 De lidstaten kunnen de bepalingen van deze richtlijn toepassen op situaties die niet binnen de werkingssfeer van de richtlijn vallen, indien dat verenigbaar is met de door de richtlijn en de Verdragen nagestreefde doelstellingen (zie in die zin arrest Trapeza Peiraios van 21 december 2021, C-243/20, EU:C:2021:1045, punt 55).
- 42 Overeenkomstig artikel 169, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie kunnen de lidstaten maatregelen voor een hogere graad van bescherming treffen of handhaven, op voorwaarde dat deze verenigbaar zijn met de Verdragen (arrest van 2 april 2020, Condominio di Milano, via Meda, C-329/19, EU:C:2020:263, punt 32).

- 43 Daarbij heeft het Hof geoordeeld dat het begrip „consument” in de zin van artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13 „een objectief begrip is” en „dat dit begrip aan de hand van een functioneel criterium moet worden beoordeeld, namelijk of de betrokken contractuele band deel uitmaakt van activiteiten die niets te maken hebben met de uitoefening van een beroep of een bedrijf” (beschikking van 19 november 2015, Tarcău, C-74/15, EU:C:2015:772, punt 27).
- 44 De verwijzende rechter is zich ervan bewust dat het Hof in het arrest van 20 januari 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32 heeft aangegeven dat het aan de aangezochte rechter staat om te beoordelen of de betrokken overeenkomst is gesloten om in niet-onbelangrijke mate aan beroepsmatige behoeften van de betrokken persoon te voldoen dan wel of het beroepsmatige gebruik integendeel slechts een onbeduidende rol vervulde. Hij heeft er tevens op gewezen dat een persoon die een overeenkomst heeft gesloten inzake een goed dat deels wel en deels niet voor beroepsmatig gebruik is bestemd zich niet op de bijzondere bevoegdheidsregels van de betreffende artikelen van het Executieverdrag kan beroepen (arrest van 20 januari 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, punt 54).
- 45 In de context van de feiten van de onderhavige zaak brengt dit de verwijzende rechter ertoe om de tweede vraag bevestigend te beantwoorden. Net als bij de eerste vraag berust de twijfel van de verwijzende rechter evenwel op het feit dat de activiteiten in de onderhavige zaak zouden worden uitgeoefend door een vennootschap die zich pas [omissis] in de oprichtingsfase bevond. Strikt genomen zou de bedrijfsactiviteit derhalve worden uitgeoefend door een andere entiteit dan verweerder. Om deze reden weet de verwijzende rechter niet of hij de conclusies van het arrest Gruber dient toe te passen of niet.
- 46 Indien de tweede prejudiciële vraag bevestigend wordt beantwoord, zou de verwijzende rechter in de onderhavige zaak aldus toepassing geven aan § 18, lid 4, van de wet op de advocatuur, gelezen in samenhang met § 52, lid 4, van het Slowaakse burgerlijk wetboek, dat dit bevestigende antwoord op die vraag wordt gehonoreerd en dat verweerder wordt aangemerkt als consument. Tegelijkertijd voorziet de nationale bepaling van § 369c, lid 2, oz er tevens in dat verweerder in de hoedanigheid van consument niet verplicht is om aan verzoekster een forfaitaire vergoeding voor de door haar gemaakte invorderingskosten te betalen.

IV. Conclusie

- 47 Gelet op een en ander heeft de verwijzende rechter geconcludeerd dat het Hof in de onderzochte zaak moet worden verzocht om een prejudiciële beslissing over de hierboven geformuleerde vragen. Bijgevolg heeft de verwijzende rechter de behandeling overeenkomstig § 162, lid 1, onder c), van de Civilný sporový poriadok (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) en artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie geschorst en uitspraak gedaan zoals vermeld in het dictum van deze beslissing. [omissis]

[omissis]

[procedurekwesties, namen] [omissis]

WERKDOCUMENT